

TARTU ÜLIKOOL
FILOSOOFIATEADUSKOND
EESTI JA ÜLDKEELETEADUSE INSTITUUT

Anastassia Kolossova

EESTI KEELE VÕÕRKEELENA OLÜMPIAADID: TEEMAD JA
ÜLESANDETÜÜBID

Bakalaureusetöö

Juhendaja Raili Pool

TARTU 2013

Sisukord

1.	Sissejuhatus.....	3
2.	Olümpiaadide ajalugu ja vajalikkus.....	5
3.	Võõrkeeleõppes kasutatavad harjutuste tüübid ja nende liigitamine.....	8
3.1.	Sõnavara harjutuste liigid	10
3.2.	Grammatikaharjutuste liigid	13
3.3.	Kirjutamisharjutuste liigid	15
4.	Eesti keele võõrkeelena olümpiaadide ülevaade.....	18
4.1.	Olümpiaad 2000.....	19
4.2.	Olümpiaad 2002.....	22
4.3.	Olümpiaad 2004.....	25
4.4.	Olümpiaad 2006.....	29
4.5.	Olümpiaad 2008.....	32
4.6.	Olümpiaad 2010.....	36
4.7.	Olümpiaad 2012.....	40
5.	Olümpiaadide teemade ülevaade ja üldistus.....	43
6.	Kokkuvõte.....	45
7.	Kirjandus.....	46
8.	Олимпиады по эстонскому языку, как иностранному: темы и виды заданий.....	48

1. Sissejuhatus

Käesoleva bakalaureusetöö uurimisobjektiks on Tartu ülikooli poolt korraldatud eesti keele võõrkeelena olümpiaadid. Eestis ulatub kooliõpilaste aineolümpiaadide korraldamise ajalugu 1960ndate aastatesse. Esimene koolinoorte täppisteaduste olümpiaad toimus juba 1953. aastal. Sellest ajast alates on ainete hulk, millel peetakse olümpiaade, pidevalt kasvanud. (Sepp 2002: 46) Tänapäeval korraldatakse Eestis olümpiaade kokku 16 aines. Viie aine olümpiaadid on seotud võõrkeeleskusega: korraldatakse eesti, vene, soome, saksa ning inglise keele kui võõrkeele olümpiaade. (Tartu Ülikooli Teaduskool)

Eestis kui demokraatlikus ühiskonnas kerkib üles ka küsimus, kas üldse on vaja võistelda või mitte. See tõstatab ka küsimuse olümpiaadide vajalikkusest. Olümpiaadide pikaajaline ajalugu tõendab siiski olümpiaadide positiivset mõju andekate õpilaste motiveerimiseks ja iseseivaks tööks, kuna tavaliselt olümpiaadide ülesanded erinevad kooliprogrammist. (Sepp 2002: 47)

Kooliprogrammis on alati tähtsal kohal olnud tagasiside õpitud ja omandatud oskuste kohta. Olümpiaadid annavad tagasisidet mitte ainult õpilastele ja õpetajatele, vaid ka ühiskonnale tervikuna. Testimise vajadus on ammu teada. Võõrkeele olümpiaade ei saa vaadelda tavalise keeleskuse mõõtmise testina. Tartu ülikooli poolt korraldatavatel eesti keele võõrkeelena olümpiaadidel on rääkimisoskuse osa väga väike ning kuulamisoskust eraldi ei kontrollita. Kuna olümpiaadide eesmärk on osalevate õpilaste paremusjärjestuse koostamine, on eesti keele võõrkeelena olümpiaadide ülesanded üsna keerulised ja eeldavad ka kooliprogrammist rohkem keeleteadmisi. Kirjalikud ülesanded on reeglina üles ehitatud niimoodi, et neid saaks kiiresti kontrollida, mistõttu eeldatavate õigete vastuste arv ei ole väga suur. Eesti keele võõrkeelena olümpiaade korraldavad kordamööda Tallinna ja Tartu ülikool. Käesolevas

bakalaureusetöös antakse ülevaade aastatel 2000–2012 Tartu ülikooli korraldatud eesti keele võõrkeelena olümpiaadide lõppvoorutööde teemadest ja ülesannetest.

Töö eesmärgiks on koguda kokku Tartu ülikooli poolt tehtud eesti keele võõrkeelena olümpiaadide lõppvoorutööd, teha kokkuvõtted olümpiaadide teemadest ja ülesandetüüpidest ning sellest, kuidas kuidas teemad mõjutavad ülesandeid. Töös esitatakse ülesannete kirjeldused, näiteid kõigist olümpiaaditöödest ja analüüsitakse lõppvoorutöös kasutatud ülesandetüüpe. Ülesandetüüpide määratlemiseks on kasutatud võõrkeeleõpetajatele mõeldud metoodikavihikuid sõnavara õpetamise võimalustest (Saarso 2000), eesti keele grammatika õpetamisest (Krall, Sõrmus 2000) ning kirjutamisoskuse arendamisest (Kärtner 2000).

Bakalaureusetöö kirjutamismeetod on referatiivne ning teemakohane teadusliku informatsiooni kokkupanek. On esitatud ka kättesaadava informatsiooni analüüs ja saadud informatsiooni üldistus.

2. Olümpiaadide ajalugu ja vajalikkus.

Olümpiaad on mitmevooruline teadmiste võistlus, mille eesmärk on selgitada välja teadmised mingil kindlal teemal ning osalejate paremusjärjestus.

„Olümpiaadide näol on tegemist on kooliõpilastele mõeldud ainevõistlustega, mis annavad hea võimaluse mõne valdkonna vastu sügavamalt huvi tundvatel õpilastel oma teadmised ja taibukus proovile panna“ (Tartu Ülikooli Teaduskool, Eesti olümpiaadid).

Esimene õpilaste olümpiaad oli täppisteadustes ning see toimus juba 1953. aastal, korraldajaks oli Tartu Riiklik Ülikool (Sepp 2002: 46). Aastate jooksul on lisandunud ka teised ained ja valdkonnad ning tänapäeval korraldatakse Eestis olümpiaade rohkem kui 16 aines, osavõtjaid igal aastal on üle 10 000 (Sepp 2009: 29). Alates 2001. aastast koordineerib olümpiaadide korraldamist Tartu Ülikooli Teaduskool (Tartu Teaduskool, Eesti olümpiaadid). Eesti gümnaasiumides õpitakse vähemalt kahte võõrkeelt. Valitakse järgmisest loetelust: inglise, prantsuse, saksa, vene, soome või muu. Gümnaasiumides, kus õpitakse ka eesti keelt võõrkeelena, on veel üks kohustuslik võõrkeel. (Koolielu).

Tänases Eestis korraldatakse võõrkeeleolümpiaadidest eesti, soome, saksa, inglise ning vene keele olümpiaade. (Tartu Ülikooli Teaduskool)

Alates 1998. aastast on Soome Instituut koostöös Tallinna Ülikooli ning Tartu Ülikooli soome keele lektoritega korraldanud soome keele olümpiaadi (Tartu Ülikooli Teaduskool). Esimene soome keele olümpiaad toimus Tartus 8. aprillil 1998. aastal. Üks aasta enne seda, 9. aprillil 1997. aastal toimus Lõuna-Eesti soome keele olümpiaad (Soome Instituut). Soome keele olümpiaad kannab „soome keele isa“ Mikael Agricola nime. Üle tuhande õpilase Eesti koolidest õpivad soome keelt kolmanda keelena. Olümpiaad koosneb sõnavara-, grammatika-, kuulamis- ja tekstimõistmisülesannetest, samuti kontrollitakse vestlus- ning kirjutamisoskust. Olümpiaad kestab kolm tundi.

(Tartu Ülikooli Teaduskool, Eesti olümpiaadid). Soome keele olümpiaadil kontrollitakse seega kõiki osaoskusi ning see sarnaneb võõrkeele tasemetestidega, erinedes sel kombel eesti keele võõrkeelena olümpiaadidest, milles kõiki osaoskusi eraldi ei kontrollita.

Tartu Ülikooli Teaduskooli leheküljel on esimene info vene keele võõrkeelena olümpiaadist alates 2003. aastast. Olümpiaad on mõeldud õpilastele, kes õpivad esimesest klassist alates eesti õppekeele koolis. Alates 2007. aastast on osalemine pakutud kahes rühmas: a) õpilased, kes kasutavad vene keelt kodukeelena; b) õpilased, kes ei kasuta vene keelt kodus suhtlemiseks. (Tartu Ülikooli Teaduskool, Eesti olümpiaadid, Vene keel võõrkeelena)

Saksa keele olümpiaadi korraldamist koordineerib samuti Tartu Ülikooli Teaduskool. Info saksa keele olümpiaadide kohta on kättesaadav 2002. aastast. Olümpiaadi eesmärk on saksa keele populariseerimine. (Tartu Ülikooli Teaduskool, Eesti olümpiaadid, Saksa keel)

Inglise keele olümpiaadi info on kättesaadav aastast 2002. Tähtis on see, et inglise keele olümpiaad ei dubleeri inglise keele riigieksamit, mis haarab kõiki keeleoskuse valdkondi. Olümpiaadi eesmärgiks on äratada huvi ingliskeelsete maade kultuuri vastu. Ülesanded on tehtud niimoodi, et rõhutada iseseisvat mõtlemist ja loovust. (Tartu Ülikooli Teaduskool, Eesti olümpiaadid, Inglise keel)

Eesti keele olümpiaadid vene koolide õpilastele toimuvad teadaolevalt aastast 1996. Ülesanded teevad kordamööda Tallinna Ülikool ja Tartu Ülikool.

Alates 2003. aastast toimuvad ka rahvusvahelised lingvistikaolümpiaadid. Lingvistikaolümpiaadi eesmärk on tutvustada keeleteadust, mida eesti koolides ei õpetata. Ülesanded annavad võimaluse süveneda keelekeskkonda. Eesti meeskond on osalenud kõikidel 9 olümpiaadidel. Lingvistikaolümpiaadi meeskonda valmistavad ette Tartu Ülikooli eesti- ja üldkeeleteaduse ja germaani-romaani-slaavi instituudi õppejõud, teadurid ja doktorandid. TÜ Teaduskool koordineerib võistkonna osalemist rahvusvahelistel lingvistikaolümpiaadidel. (Tartu Ülikooli Teaduskool, Eesti olümpiaadid, Lingvistika)

Olümpiaadide hooaeg tõstab alati poleemikat olümpiaadidest, nende eesmärkidest ja rollist haridussüsteemis (Sepp 2002: 46). Viire Sepa väitel ei ole olümpiaadide

eesmärgiks välja selgitada parimat ainetundjat, nagu paljud kipuvad mõtlema, vaid stimuleerida andekate laste arengut. Olümpiaadid motiveerivad õpilasi iseseisvaks tööks, aitavad kaasa õppetöö diferentseerimisele tunnis ning motiveerivad õpetajaid arendama oma pädevust aines ja professionaalseid oskusi (Sepp 2009: 29). Sepp väidab, et olümpiaadidel on tähtis koht andekate laste innustamisel. „Eesti haridussüsteemi reformimise käigus on olnud perioode, mil olümpiaadide vajalikkust on koguni kahtluse alla seatud. Demokraatlikus ühiskonnas olevat tähtis koostöö, mitte võistlus ja konkurents. Võistluslikkus vähendavat õpimotivatsiooni ja stimuleerivat õppimist üksnes siis, kui kõigil on võrdsed võimalused võita“ (Sepp 2002: 46).

Olümpiaadid avaldavad positiivset mõju koolinoortele ja Viire Sepp nimetab kolm tasandit olümpiaadide positiivse mõju avaldamisel (Sepp 2002: 46 – 47):

1. Isiksuslik tasand – olümpiaadid annavad andekatele lastele hea võimaluse eneseanalüüsiks ning võrdlemiseks eakaaslastega. Samuti annavad olümpiaadid tagasisidet lapsevanematele ja õpetajatele laste oskuste ja võime arengu kohta. Olümpiaadid täidavad andekate õpilaste emotsionaalsed, intellektuaalsed ning tunnetuslikud vajadused.
2. Hariduspoliitiline tasand – olümpiaadid innustavad andekaid õpilasi, kellel on tihti koolis igav. Olümpiaad muudab õppetöö individuaalseks, diferentseerib õppetööd ning rikastab õppemeetodeid.
3. Sotsiaalkultuuriline tasand – olümpiaadid loovad grupiidentiteeti ning juhivad õpilaste tegevust intellektuaalses suunas.

Eestis on levinud hoiak, et võistelda ei ole vaja ning olümpiaadide ülesanded on liiga rasked ja nendel on nõrk seos kehtiva õppekavaga (Sepp 2002: 47).

3. Võõrkeeleõppes kasutatavad harjutuste tüübid ja nende liigitamine.

Kontrolltööde ja eksamite (bakalaureusetöö autori arvates võiks siia loetellu lisada ka olümpiaadid) eesmärk on anda tagasisidet õppeprotsessi tulemuslikkuse kohta mitte ainult õpilastele ja õpetajatele, vaid ka kooli juhtkonnale ja ühiskonnale tervikuna. Õpilaste teadmiste kontrollimiseks kasutatakse erinevaid vahendeid – suuline kontroll, tunnikontroll, kontrolltööd ja eksamid. Kõiki neid mõisteid võib ühendada ingliskeelse sõnaga – *test*. (Hausenberg jt 2004: 7) Käsiraamatus „Keeleoskuse mõõtmine“ (Hausenberg jt 2004) mõistetakse testi mõiste all igasugust keeleoskuse mõõtmise vahendit.

Testide koostamisel mängib olulist rolli arusaamine, mida testiga kontrollitakse ning mis eesmärgiga (Hausenberg jt 2004: 7).

Olümpiaadide eesmärk on osalejate paremusjärjestuse väljaselgitamine. Võõrkeeleolümpiaadid ei kontrolli tavaliselt keeleoskust nii, nagu seda tehakse tasemetestidega. Keeleoskuse mõõtmise puhul kontrollitakse lisaks grammatikale ja sõnavarale ka kuulamis-, rääkimis-, lugemis- ja kirjutamisoskust (Hausenberg jt 2004: 8). Eesti keele võõrkeelena olümpiaadi lõppvoorus kontrollitakse peamiselt grammatika ning sõnavara tundmist. Olümpiaadi võib vaadelda ka pädevustestina ja saavutustestina, kuna sellel on mõju tulevikule (vähemalt olümpiaadi võitjate puhul) ning neid ühendab see, et nende tulemusi kasutatakse osalejate jaoks oluliste otsuste tegemiseks. Olümpiaadi võit annab võimaluse pääseda näiteks Tartu ülikooli väljaspool üldist konkurssi (Tartu Ülikool, Sisseastumine) ning see mõjutab otseselt võitja tulevikku. Olümpiaadiülesannete koostamisel mängib olulist rolli ülesannete lihtne ja kiire kontrollimine. Olümpiaadidel osalejate arv on suur ning ülesannete kontrollimisele kulub palju aega, seega peaksid ülesanded olema täpsed ning lihtsalt kontrollitavad.

Eesti keele võõrkeelena olümpiaadide puhul mõjutab ülesannete tüüpe ja sisu olümpiaadi teema, mis on igal aastal erinev. Testimise (siia hulka võib lugeda ka olümpiaadi) teema, kindel eesmärk ja arusaamine, mida selle abil kontrollitakse, annab kõige paremat tulemust. Test peab olema sirgjooneline ja suunatud kindlale teemale. Hughesi järgi teevad testi usaldusväärsemaks järgmised mõjurid: näidiste olemasolu, testi tegemisel liigse vabaduse vältimine, vastused peaksid olema ühetähenduslikud ning

ülesannete nõudmised peaksid olema täpselt ja arusaadavalt sõnastatud. (Hughes 2003: 33–34, 44–47). Näiteks 2004. aasta eesti keele võõrkeelena olümpiaadi teemaks oli vormiõpetus, seega ülesanded olid seotud astmevaheldussüsteemiga eesti keeles ja morfoloogilise mitmekesisusega. 2006. aasta olümpiaadi teemaks oli omadussõna, seega ülesanded olid rohkem suunatud omadussõna põhi- ja varjundtäheendusele, sobivusele eri stiilidesse, kuigi kontrolliti ka omadussõnade muutumist ja võrdlemist.

3.1. Sõnavara harjutuste liigid

Sõnavara õpetamine oli pika aja jooksul grammatika ja kommunikatiivsete oskuste varjus. Ilma sõnadeta ei ole võimalik võõras keeles suhelda ning ei ole võimalik end arusaadavaks teha. Sõnade õppimine on isikupärane protsess, mis on seotud õppija kogemuste ning olemasolevate mäluskeemidega. Uurijate väitel, võõrkeele omandamine on sarnane emakeele omandamisega. Nii emakeeles kui ka võõrkeeles laps omandab uued sõnad erinevates olukordades. Sõnu tuleb omandada ning kasutada erinevates sotsiaalsetes situatsioonides. Eestis on sõnavara õpetamisele pööratud nii vähe tähelepanu, et seda valdkonda võib pidada uurimatuks. (Saarso 2000: 7)

Sõna õige kasutamine eeldab, et inimene teab (Saarso 2000: 24):

1. sõna hääldust
2. sõna õigekirja
3. sõna muutmist, et moodustada tarvilikke vorme
4. sõna süntaktilist käitumist (ka rektsiooni)
5. sõna koosinemist teiste sõnadega (ka fraseologisme)
6. sõna põhitähendusi
7. sõna tähendusvarjundeid ja konnotatsioone (subjektiivseid lisatähendusi), stiilivärvingut ja sobivust eri stiilidesse
8. sõna semantilisi suhteid muude sõnadega, nagu sünonüümid, antonüümid jms
9. sõna suhet tähistatava välismaailma objektiga ning teiste tollega seotud objektidega.

Sõnavara omandamisel on olulisel kohal elaboreerimine, mille all mõistetakse seda, et õppija töötleb, kohandab ning sobitab materjali aktiivselt suheldes. Elaboreerimise suureks eeliseks võib pidada seda, et sõnavara õppides ja õpetades toimub kokkupuude tekstiõpetuse, kirjutamise, lugemise ja grammatikaga. (Saarso 2000: 27)

Kristi Saarso eristab järgmisi elaboreerimisharjutuste tüüpe (Saarso 2000: 29–30):

1. moodusta antud sõnaga võimalikult pikk lause
2. laienda lauset püramiidina

3. laienda lauset algusesse, keskele või lõppu uusi sõnu, väljendeid või lauseosi lisades
4. laienda lõiku uute lausetega
5. jätkka lauset omatahtsi
6. otsusta, missugune sõna lausest puudub
7. muuda lause sisu
8. lisa lauses öeldule põhjus ja tagajärg
9. tee sõnast liitsõna, sellest fraas ning laienda see lauseks
10. moodusta sõnast küsimus, millele keegi teine vastab
11. kasuta samas lauses või lõigus kaht väga erineva tähendusega sõna (nt *protsent* ja *meremees*). Vajaduse korral moodusta mitu lauset.
12. moodusta sõnaga võimalikult eriskummaline lause
13. koosta sõnadest veidra ja koomilise sisuga tekst.

Kristi Saarso esitab õpetajatele mõeldud metoodikavihikus ka näidisülesandeid sõnavara õpetamiseks (Saarso 2000: 32–40):

Rühmitusharjutused

1. Rühmita sõnad mõisterühmadesse:

raamat, paber, juust, lusikas, vorst, kahvel, film, video

2. Rühmita sõnad kahte tähenduskategooriasse:

LOOMAD

TAIMED

koer, kapsas, lill, redis, rohi, sisalik, hobune, porgand, puu, elevant, rebane, hunt

3. Otsusta, missugused sõnad sobivad järgmistesse sõnajadadesse:

remontima, treima, monteerima...

4. Kriipsuta maha sõna, mis ritta ei sobi; põhjenda, miks tõmbasid maha just selle sõna:

tuttav, õde, ema, isa, vanaema, äi

Assotsiatsioonide loomise ülesanded:

Õpetaja ülesanne on anda õppijatele nendele tuttav sõna või sõnaühend. Õpilased nimetavad oma assotsiatsioonid ning neid pannakse kirja mõtteskeemi. Mõtteskeemi võib edasi kasutada tekstideks, vestluseks ning arutluseks. (Saarso 2000: 32)

Sõnalooimeülesanded (Saarso 2000: 33):

- Muuda tegusõna *minema*, lisades *välja, ära, ette ning* moodusta ühendtegasõnadega lauseid.
- Õpetaja nt. kirjutab sõna LAUL – õppijad ja õpetaja loovad sõnapere. Sõnaperest valitud sõnadest moodustatakse lauseid.
- Muuda omadussõna määrsõnaks, kasutades liiteid *–sti* või *–lt*.
- Õpetaja koos õpilastega muudavad sõnad ja arutlevad koos kuidas on muutunud lausete tähendus.

Näiteks: *Tubli tüdruk tegi tööd.*

Tüdruk tegi tublisti tööd.

- Kirjuta tulpa juurde üks täht, nii et saada uue tähendusega sõna.

Mitmesuguseid sõnavaraülesanded (Saarso 2000: 36):

- Leia reast samatähenduslik sõna. Kriipsuta see alla.
KÜLM – soojus, pakane, kibe, naerune
- Moodusta segiaetud tähtedest võimalikult palju hiljuti õpitud sõnu.
- Otsusta, mis kuulub nimetatud olendi või eseme juurde. Põhjenda.
LIND – tiivad, pea, puur, lauluhääl, suled
- Moodusta silpidest sõnad, säti sõnad lauseks.

Elaboreerimise ülesannete näited (Saarso 2000: 38):

- Koosta koos paarilisega sõnu kasutades iseseisvalt lühikahekõne. Kanna dialoog ette.
- Koosta jutt, kasutades võimalikult palju toodud sõnu.
- Lisa lauses öeldule põhjus ja tagajärg.
- Tee sõnast liitsõna.
- Tee sõnast küsimus ja palu rühmakaaslastel vastata.

3.2. Grammatikaharjutuste liigid

Grammatika õpetamisel on kolm tähtsat aspekti. Üks on uue grammatikakonstruktsiooni esitlemine: õpetaja peab aru saama keelenähtuse sisust, et juhtida õppijate tähelepanu rasketele nähtustele. Teine on grammatikakonstruktsiooni seletamine. Õpetaja seletab, kuidas uut grammatikanähtust kasutatakse, kirjutatakse ja hääldatakse. Uue grammatikakonstruktsiooni harjutamine – eesmärgiks on see, et õppijad saaksid õpitud mudelit iseseisvalt kasutada. Õppijad võivad teha ülesanded ja testid ilma vigadeta, kuid kõnes vead ikkagi ilmnevad. Alustuseks on õpetaja poolt kontrollitud harjutused ning hiljem jõutakse harjutusteni, mis annavad võimalusi kasutada grammatikat kontekstis. Tuleb kasutada kahte tüüpi ülesandeid, millest osa on orienteeritud vormile, näiteks lünkharjutused (valida pakutud variantidest õiget ja kirjutada lünka) ja asendusharjutused (moodustada õiget vormi). (Krall, Sõrmus 2000: 19–21)

Ingrid Krall ja Elle Sõrmus (2000: 19–24) eristavad järgmisi grammatikaharjutuste tüüpe:

1. Teadvustamine

Peale grammatikakonstruktsiooni tutvustamist kasutatakse vormile ja tähendusele orienteeritud harjutused.

Näide: Leia tekstist ja tõmba joon alla kohta väljendavatele sõnadele.

2. Kontrollitud drill

Õppijad kirjutavad oma näited, mis on sarnased õpetaja või õpiku näidetega.

Näide: Kirjuta või räägi Jaanist etteantud näite järgi.

Näide: *joob: mahla/kohvi - Jaan joob mahla, aga ei joo kohvi.*

räägib: eesti keelt/vene keelt

käib: koolis/spordiklubis

3. Täenduslik drill

Vastused on kontrollitud, kuid õppijad teatud määral saavad ise sõnu valida.

Näide: Vali üks sõber ja kirjuta paberile tema nimi. Esita etteantud näite järgi tema kohta õigeid väiteid.

Näide: *söök jäätist – Ta söök meelsasti jäätist või Ta ei söök meelsasti jäätist.*

4. Juhitud tähenduslik drill

Etteantud näite järgi õppijad moodustavad oma laused ise valides sõnu.

Näide: Õppijad harjutavad tingivat kõneviisi soovi väljendamiseks ja neile on ette antud lause esimene pool: *kui ma oleksin president ja soovid, mida ma siis teeksin.*

5. Lausete vaba moodustamine

Õppijatele antakse visuaalne või situatiivne vihje. Õppijad moodustavad laused, kasutades mingit kindlat grammatikakonstruktsiooni.

Näide: Õppijatele näidatakse pilti, millel tegutseb palju inimesi. Õppijad kirjeldavad pilti sobivas ajavormis.

6. Diskursuse koostamine

Õppijavad kirjutavad või arutavad omavahel mingil kindlal teemal, kasutades õpitud grammatikakonstruktsiooni.

Näide: Õppijad saavad situatsiooni: *sa nägid sõpra narkootikumi ostmas.* Õppijad avaldavad arvamust, kuidas olukorda lahendada. Neil soovitatakse kasutada tingivat kõneviisi.

7. Vaba diskursus

Õpetaja kirjeldab õpilastele situatsiooni, millest õppijad arutavad, kuid kasutamiseks ei anta kindla grammatikakonstruktsiooni. Situatsioon on autentne.

Lahutamatu osa õppeprotsessist on kontrollimine. Üks levinumaid võtteid on testimine, see annab võimaluse kiiresti vaadata, kuidas õpitu on omandatud. Testi läbiviimine annab võimaluse kindlaks teha terve klassi ja iga õpilase tugevad ja nõrgad küljed. Traditsioonilistel testidel on kindel eesmärk – kontrollida, kuidas on omandatud mingi kindel grammatikakonstruktsioon ja kui hästi see on läbi töötatud (Krall, Sõrmus 2000: 22–23).

3.3. Kirjutamisharjutuste liigid

Paljude autorite väitel tähendab keeleoskus tasakaalus olevaid põhilisi oskusi – lugemine, kuulamine, kõnelemine ja kirjutamine. Kirjutamisoskus on sama tähtis kui kõik teised oskused. Kirjutamine on üks selline oskus, mille üle õpilastel on kontroll. Kirjutamisülesanded aitavad aega maha võtta, olla teistest eraldatuna ning pöörata kõik oma tähelepanu tööle. (Kärtner 2000: 7) Kirjutamisoskuse arendamise tähtsus on ka selles, et testide tähtis osa ongi kirjutamine. Kirjutamisülesanded annavad võimaluse kiiresti ning objektiivselt hinnata väga suurt hulka õpilasi. Kirjutamisoskust kontrollitakse õppijate alg-, kesk- kui ka kõrgtaseme määratlemisel. (Kärtner 2000: 8)

Argielus inimesed tavaliselt kirjutavad isiklike tekste, ametikirju, täidavad ankeete ja küsimustikke, mõned kirjutavad luuletusi. Võõrkeele õppimisel inimene omandab sõnavara, teeb harjutusi, et hinnata keelepädevust, kirjutatakse kirja, avaldust, kirjandit või esseid. (Kärtner 2000: 8) Keeletunnis kasutatakse tihti kopeerimisülesandeid. Kopeerimise puhul tähtis on see, et õpilane ei tee muutusi ega ei lisandusi. See arendab nii kirjutamis- kui ka lugemisoskust. Kopeerimisülesanded võib jaotada mitmeks rühmaks (Kärtner 2000: 8):

- Sõnade kopeerimise ülesanded
- Lausete kopeerimise ülesanded
- Järjestamisülesanded
- Sobitamisülesanded
- Sorteerimisülesanded

Kirjutamisharjutused

Võib öelda, et kõik töövihiku või õpiku harjutused on kirjutamisharjutused, milles on seos ka lugemisega või grammatikateadmisega. Piret Kärtner liigitab kirjutamisharjutusi järgmiselt (Kärtner 2000: 18–21):

- täienda
- täida lüngad
- vasta küsimustele
- esita küsimus
- lõpeta lause
- alusta lauset
- paiguta tekstist saadav informatsioon ankeeti\tabelisse
- koosta dialoog, lähtudes olemasolevast tekstist
- vali sõnakastist sobiv sidesõna ning pane lünka
- kirjuta puuduv lause\lõik
- muuda
- moodusta lause antud sõnadest
- asenda sulgudes olev sõna samatähenduslikuga\vastandtäenduslikuga
- kirjuta näidise eeskujul enda kohta tõesed laused
- sõnasta lause uuesti
- koosta dialoog võtmesõnade abil
- koosta tekst
- kirjuta pilti, kasutades järgmisi sõnu
- kirjuta juhendi järgi
- arenda fraasid tekstiks

Kirjutamisülesannete hulka kuulub ka mudelkirjutamine, mis P. Kärtneri sõnul on "kirjutamine näidisteksti järgi" (Kärtner 2000: 21). Õpetaja pakub õpilastele teksti mingil teemal ja toetudes sellele tekstile, õpilased kirjutavad oma tekstid. Need võivad olla ka teated, kirjad või lühisõnumid. (Kärtner 2000: 22)

Piret Kärtner eristab (2000: 25) järgmisi kirjutamisülesannete tüüpe:

- järelepärimine
- kuulutusele vastamine
- teksti / kirjelduse / aruande vms koostamine tabeli / skeemi / graafiku / diagrammi põhjal
- pildi / piltkuju kirjeldamine
- ettekande / sõnavõtu kirjutamine
- kirjelduse kirjutamine
- isiklik kiri
- tarbeteksti koostamine

4. Eesti keele võõrkeelena olümpiaadide ülevaade

Bakalaureusetöö uurimisobjektiks on Tartu ülikooli korraldatud eesti keele võõrkeelena olümpiaadid. Olümpiaadide korraldajaks (ülesannete koostajaks ja olümpiaadi läbiviijaks) on eesti keele võõrkeelena osakond. Siinses töös antakse ülevaate seitsmest olümpiaadist, mis on toimunud 2000. aastast kuni 2012. aastani. Enne aastat 2000 toimunud olümpiaadide lõppvoorutöid ei ole kahjuks säilinud.

Töös on esitatud ainult olümpiaadide lõppvooru ülesanded. Esimeses voorus on kombeks teha iseseisev töö – selleks on olnud näiteks essee või artikli kirjutamine etteantud tingimuste järgi, mille tulemuste põhjal kutsutakse osalejaid otse lõppvooru. Eesti keele võõrkeelena olümpiaadidel piirkonnavoore ei korraldata, lõppvooru kutsutavad õpilased valib välja olümpiaadi žürii eelvooru tööde põhjal.

Käesolevas peatükis on olümpiaadide ülesanded esitatud lühendatult, tutvustuseesmärgiga. Ülesannetest on valitud mõned laused, mis iseloomustavad ülesandeid. On olemas ka näited, millest on arusaadav, mida oodatakse osalejatelt ning kuidas tuleb ülesannetele vastata. Iga olümpiaadi kohta on antud ülevaade olümpiaadi teemast, selle eesmärkidest, ülesannete puhul ka nendes käsitletud grammatikakonstruktsioonist ja on sõnastatud, missuguseid oskusi ja teadmisi kontrollitakse. Iga ülesande kohta on antud lühike kirjeldus ning seletus sellest, mida selle ülesande abil kontrollitakse, millisse ülesandetüüpi see kuulub ning millised veaohhtlikud kohad võivad ülesandes esineda.

4.1. Olümpiaad 2000

Venekeelsetele õpilastele mõeldud eesti keele olümpiaad toimus 13. aprillil aastal 2000. See on esimene kättesaadav Tartu ülikoolis koostatud olümpiaaditöö. Olümpiaadi lõppvoor koosneb kaheksast ülesandest. Olümpiaadi teemaks olid kõneviisid eesti keeles, seega on ülesannetes teemast tulenevalt põhirõhk grammatikal.

Esimene ülesanne on vigade parandus. Harjutus on orienteeritud grammatikale, igas lauses on üks viga verbivormi kasutamisel.

Näited ülesandest:

1. Ma tahan väga, et see alatiseks nii jäi.
2. Murda endale üks leivatükk!
3. Kas sa tahtis, et ma sind aitaksin?

Teine ülesanne on lausete ümberkirjutamine kaudses kõneviisis. Ingrid Kralli ja Elle Sõrmuse harjutuste liigitamise järgi see on lausete vaba moodustamise harjutus, milles õpilasi suunatakse kasutama mingit kindlat grammatikakonstruktsiooni (Krall, Sõrmus 2000: 22).

Näited ülesandest:

1. Liisa sõi kõik kommid üksi ära ja ei jätnud Arturile ühtegi.
2. Neid vanu muinasjutte räägitakse veel praegugi.
3. Mu sõbral ei lähe praegu just kõige paremini.

Kolmas ülesanne on ristsõna, kus tuleb kirjutada antud sõnadele antonüümid, kasutades sama grammatilist vormi. Ülesanne eeldab sõnade tähenduse ning nende vastupidise tähendusega sõnade teadmist. Lisaks sõnavara tundmisele nõuab ülesanne kindla grammatikakonstruktsiooni kasutamist. Sõnavaraülesanded annavad kõige rohkem võimalusi loovharjutuseks, kuid selles ülesandes on ühendatud sõnavara ja verbi grammatilise vormi tundmine.

Näited: 1.Räägi!; 2. Müüdi; 3.Tulevat.

Neljandas ülesandes tuleb asendada tähed õigete verbivormidega. Ülesanne erineb grammatikaülesannetest, mida tavaliselt kasutatakse tundides grammatikareeglite harjutamiseks. Selle ülesande koostamisel on lähtutud lingvistikaülesannetest, milles kontrollitakse õpilaste loogilist mõtlemist ja seoste loomise oskust (R. Pool, suuline info 25.04.2013).

Näide:

kirjutan – x – kirjutame = y – laulda – z

X = kirjutada

Y = laulan

Z = laulame

1. X – hüüaks – y = osta! – z – ostku!

X =

Y =

Z =

Viiendas ülesandes tuleb kirjutada iga pildi alla käskivas kõneviisis lause, mida võiks öelda üks pildi tegelastest. Igal pildil on kaks tegelast, näiteks papagoi ja vana naine või kelner ja klient. Ülesanne on loominguline ning annab võimalust olümpiaadi osalejatel näidata oma silmaringi ning laia sõnavara.

Kuues ülesanne – Mida keelavad märgid? Tuleb kirjutada iga märgi juurde kaks käskivas kõneviisis keeldu, üks ainsuse 2. isikus, teine mitmuse 2. isikus. Ülesanne eeldab laia sõnavara ning sellega ka kindla grammatikakonstruktsiooni teadmist ning oskust seda kasutada ette antud situatsioonis.

Näiteks:

1. Märgil on maha kriipsutatud pudel. Näide: Ära joo bussis! Ärge jooge bussis!
2. Märgil on maha kriipsutatud jalgratas.
3. Märgil on maha kriipsutatud kommid.

Seitsmes ülesanne on lausete lõpetamine, kasutades erinevaid kõneviise. Ülesande eesmärk on kontrollida õpilaste kõneviiside kasutamise oskust, seega annab võimaluse ise valida, millist kõneviisi kasutada ning sõnade valik sõltub õpilastest.

Näited:

1. Kui ma oleksin seda teadnud,.....
2. Räägitakse, et.....
3. Mulle meeldiks, kui.....

Kaheksandas ülesandes tuleb joonida tekstis alla minevikuvormides verbid ja panna need olevikku. Ülesanne kontrollib minevikuaegade äratundmise ning verbi olevikuvormide kasutamise oskust.

Näide: Metsaelanikud tulid karu maja vaatama.

4.2. Olümpiaad 2002

2002. aasta vene koolide eesti keele olümpiaadi teemaks on sõnavara. Olümpiaad koosneb 13 ülesandest.

Kõik olümpiaadi ülesanded on orienteeritud sõnavarale – tuletiste moodustamine, antonüümide leidmine ning sobivate sõnade valimine.

“Sõnavara on koht, kus saavad kokku hääliku ja hääldusõpetus, õigekiri, vormi-, lause- ja tähendusõpetus. Olümpiaadi eesmärgiks on äratada huvi eesti keele sõna- ja sõnavaraõpetuse vastu ...” (Tartu Ülikooli Teaduskool, olümpiaadi 2001/2002 juhend).

Esimene ülesanne on seotud vanasõnadega. Ette antud sõnadest tuleb valida õige sõna vanasõna lõpetamiseks.

Näiteks:

1. Töö kiidab	a) nägijat	2. Häda ajab härja	a) auku
	b) tegijat		b) sohu
	c) magajat		c) kaevu

Teises ülesandes tuleb täita lünka sobiva omadussõnaliitega.

Näide: rii**LIK** programm

1. Vale... .. inimene
2. Roosa plus

Kolmandas ülesandes on vaja moodustada võimalikult palju sõnast lähtuvaid tuletisi.

Näide: **sõber** – sõbralik, sõprus, sõbranna, sõbrannalik, sõbrunema, sõbrustama, sõbrustaja jne

Neljandas ülesandes tuleb moodustada 10 liitsõna, mille täiend- ja põhiosa ümber tõstes saad uue liitsõna.

Näited: *lihloom, loomaliha*

Kaupmees, meestekaup

Viies ülesandes tuleb leida tekstis sulgudes antud sõnadele antonüümid. Neid kasutades saad jutukesest „Talv” jutukese „Suvi”.

Näiteks : 1. (Soe suvi) on nagu juba unustusse vajunud. 2. (Nukker sügiski) on ammu möödas.

Kuues ülesanne on sõnade *halb* ja *hea* sagedasest kasutamisest – tuleb proovida teiste omadussõnadega täpsustada, mida need sõnad tähendavad.

Hea inimene – abivalmis, sõbralik

Seitsmes ülesanne – igas allpool toodud lauses on üks sõna asendatud oma vastandiga (antonüümiga), mistõttu on kadunud selle lause algupärane mõte. Leia see ja kirjuta lause õigesti välja.

Kõik laused sisaldavad fraseologisme. Tuleb ka kirjutada lause parafras (sama mõte teiste sõnadega).

Näide: *See toit viib keele üles. See toit viib keele alla. See toit on väga maitsev.*

Kaheksandas ülesandes tekstis on 10 sõna asendatud oma vastanditega (antonüümidega). Tuleb üles leida need sõnad, tõmmata need maha ja kirjutada peale samas vormis õige sõna.

Näide: *Sünnipäeva eelõhtul läksin ~~alles~~ juba kell seitse voodisse – noh ikka selleks, et sünnipäev ~~aeglaselt~~ kiiremini kätte jõuaks.*

Üheksas ülesanne – ekspressiivse liitomadussõna kasutamine.

Näide: Pükstel on väga **väiksed** taskud. Pükstel on **imeväikesed** taskud.

Keegi ei taha suhelda väga **rumalate** inimestega. Keegi ei taha suhelda **pururumalate** inimestega.

1. Need noored on saanud väga **märjaks**.
2. Vastu tuli täiesti **võõras** mees.

Kümnes ülesanne.

Missugune paksus kirjas sõnaühend sobib lausesse? Tõmba õige vastuse ees olevale tähele (a, b või c) ring ümber.

1. Kes neist on selle röövljõugu
a) ninatark
b) ninamees
c) ninasarvik

Üheteistkümnes ülesanne – mida või keda tavaliselt võrdlemiseks kasutatakse võiks kasutada?

Näide: Loll nagu lauajalg.

Ülesanne kaksteist – vali väljendite variantide hulgast sünonüüm (võib olla mitu) ja tõmba sobiva variandi ees olevale tähele ring ümber.

1. Silmi maha lööma
a) silmi puhkama
b) piinlikkust tundma
c) kaklema
d) häbenema

Ülesanne kolmteist – Vali lausesse sobiv sõna, tõmmates sobimatud sõnad maha.

1. Nende näod **läiksid/särasid/paistsid** rõõmust.

4.3. Olümpiaad 2004

2004. aasta eesti keele võõrkeelena olümpiaadi teema on Eesti keele vormiõpetus. Olümpiaadi eesmärk on äratada huvi eesti keele astmevaheldussüsteemi ja morfoloogilise mitmekesisuse vastu (Tartu Ülikooli Teaduskool, olümpiaadi 2003/2004 juhend).

1. Esimene ülesanne on vigade parandus. Harjutus on orienteeritud vormiõpetusele; esinevad välte- ja astmevahelduse vead ja eesti keele raskete sõnade käänamise vead.

Lõppupidu

Näide: Lõppupidu on alles ees.

1. Abivalmistel inimestel on hea süda.

2. Teine ülesanne – mitmuse osastava lühikese vormi moodustamine. Mitmuse osastava käände moodustamine on üks kõige raskematest kohtadest eesti keele grammatikas. Grammatika kindla konstruktsiooni moodustamine.

Näide: suur pesa – suuri pesi

Pikk poiss; õnnelik tööline; endine naine.

3. Kolmas ülesanne – võrdlusastmete moodustamine, võimalusel ka *i*-ülivõrre.

Näide: ilus – ilusam – kõige ilusam ehk ilusaim

Oluline, tragi, vajalik.

4. Neljas ülesanne – on vaja muuta jaatavad laused eitavateks. Ülesanne eeldab mitte ainult eituse õiget moodustamist erinevatest tegusõnade vormidest, vaid ka nimisõna õige käände kasutamist.

Näide: *Eile hommikul sõi ta võileibu ja jogurtit. – Eile hommikul ei söönud ta võileibu ja jogurtit.*

1. Ateljees luuakse ainult väärtuslikke teoseid.

5. Viies ülesanne – tuleb iga esitatud vormi kirjutada ette kaks sõna, millest see vorm on moodustatud. Tegusõnade puhul on vaja kirjutada *ma*-infinitiiv, nimisõna puhul – nimetav kääne. Ülesanne nõuab homonüümide teadmist ning nende käänamise omapära.

Näide: 1) *sugu*

soost

2) *soo*

1)

tuleks

2)

6. Kuues ülesanne – on vaja panna sulgudes olevad sõnad õigesse vormi. Täielikult vormiõpetuse harjutus, mis nõuab õiget sõnade käänamise oskust. Vihje, millist käänat tuleb kasutada, on arusaadav lausetest.

Ühel (kirkas) kevadhommikul jalutas N. linnakese (park) keegi vanahärra. Õigupoolest jalutas ta seal oma (igahommikune) ringi.

7. Seitsmes ülesanne – kirjutada sõnapaarides rasvaselt trükitud sõnade paralleelvormid.

Näide: *enda mõte - enese mõte*

8. Kaheksas ülesanne on tabeli täitmine. Ülesanne eeldab astmevahelduslike tegusõnade pööramise oskust.

ma-tegevusnimi	da-tegevusnimi	oleviku 1. pööre
tõmbama		
	alata	
		kohtlen

9. Üheksas ülesanne – lausete muutmine umbisikulisteks. Ülesanne eeldab umbisikulise vormi kasutamise oskust oleviku- ja minevikuajas.

Näide: Lapsed lugesid raamatuid. – Raamatuid loeti.

1. Inimesed ütlevad tihti mõtlematusi.
2. Sportlane jooksis võistlustel ruttu.

10. Kümnes ülesanne – sõnade jagamine kaheksasse rühma, lähtudes tüvevaheldusest. On vaja ka kirjutada omastava ja osastava käände vormid.

Ülesanne on sarnane kaheksanda ülesandega, kuid tegu on astmevahelduslike nimisõnadega. Samuti ülesanne eeldab nimisõnade tüüpide teadmist.

Kukk, kate, taat, madu, kild, mutt, tõlge, kungas, voog, lipp, kinnas, luik, murd,

kallas, teke, saade, koobas, kook, vokk, hind, kobras, jne.

I – sepp:sepa:seppa

II – mõte:mõtte:mõtet

III – vend:venna:venda

IV – hammas:hamba:hammast

V – tuba:toa:tuba

VI – lamp:lambi:lampi

VII – teade:teate:teadet

VIII – saabas:saapa:saabast

11. Üheteistkümmes ülesanne – järgnevas tekstis on alates teisest lausest iga teise sõna teine pool kustutatud. Taastage tekst, võttes arvesse, et kui näiteks sõnast on alles 1 täht, tuleb lisada 1–2 tähte, kui alles on 2 tähte, tuleb lisada 1–3 tähte, kui alles on 3 tähte, tuleb lisada 2–4 tähte jne.

Näide. Sellest näda..*last*.. peavad linnava..*litsuse*.. hoonetes tööt..*avad*.. ametnikud tek..*kiva*.. prügi sorte..*erima*.. kolme kas..*ti*....

4.4. Olümpiaad 2006

2006. aasta olümpiaadi teemaks on omadussõna eesti keeles. Osavõtjad peavad oskama omadussõnu muuta ja võrrelda, tunda omadussõnade süntaktilist käitumist, ka rektsiooni, omadussõnade tuletamist ja liitomadussõnade moodustamist, omadussõnade põhitähendusi ja tähendusvarjundeid, sobivust eri stiilidesse, omadussõna semantilisi suhteid muude sõnadega. Olümpiaadi eesmärk on süvendada huvi eesti keele vastu. (Tartu Ülikooli Teaduskool, olümpiaadi 2005/2006 juhend)

1. **Esimene ülesanne** – Millised sõnad loeteludes ei ole omadussõnad?

Näidis: Kaine, ~~naine~~, raudne, teine, soine, paene, varane, tõine, ~~laine~~, vaene;

2. **Teine ülesanne** - Seleta liitomadussõnade tähendust järgmistes sõnaühendites, kasutades seletustes sama omadussõna. Sõnavara ülesanne, mis annab vabaduse sõnade valikul, kuid ka ette antud sõnade kasutus on kohustuslik.

Näidis. *suhkrumaias herilane: herilane, kes on suhkru peale maias*

1. lillerikas aed:

.....

2. rääkimisvõimeline papagoi:

.....

3. **Kolmas ülesanne** – Igas tulbas on sõna, mis tähenduse poolest teiste hulka ei sobi. Kristi Saarlo järgi ülesanne kuulub sõnavara ülesannete rühmitustüüpi.

Näiteks: julm, toores, jõhker, metsik, vapper

4. **Neljäs ülesanne** – Kirjuta võrdlusesse sobiv omadussõna.

Näidis.peenike nagu piitsavars.

- 1) nagu tigu.
- 2) nagu purikas.

5. Viies ülesanne – Asenda kõik alla joonitud omadussõnad sobiva sünonüümiga. Sõnavara samatähendusliku sõna leidmine.

Tuttpütt pesitseb taimerohketel (.....) veekogudel, kus toitub pisikestest (.....) kaladest.

6. Kuues ülesanne – Tekstis on kõik omadussõnad asendatud antonüümiga. Taasta tekst. Vali teksti alt sobiv vastandsõna ja kirjuta see sobivas käändes iga omadussõna kohale. Üks huvitavamaid sõnavara teema – antonüümide ja sünonüümide teadmine ja õige kasutamine.

tugevam

Näidis. Pöder on kõige **nõrgem** loom metsas.

Nõiutud allikas.

Päikeseküllase metsa all künka veeres kees vett üles. Seal oli allikas. Vesi oli siin **must**. Suvel **tulikum**, talvel **jahe** ja **jäätuv** ning allikas ei külmunud kunagi kinni.

7. Seitsmes ülesanne – Pange sulgudes olevad sõnad õigesse käändesse. Grammatikaharjutus, mille eesmärk on kontrollida omadussõnarektsioonide tundmist.

Näidis. Peeter oli (pikk jook) *pikast jooksust* hingetu.

- 1) Mart on (vibulaskmine) osav.

8. Kaheksas ülesanne – Lisa sõnaketti neli omadussõna. Iga järgmine sõna peab algama eelmise sõna viimase tähega!

Näidis. *ülbe-edev-vali-isekas-sõbralik-kuri*

9. Üheksas ülesanne – Kirjuta lünka antud sõnast (sõnadest) liite abil tuletatud omadussõna. Sõnavara sõnaloomeülesanne. Nõuab eesti keele liidete ning nende tähenduse korrektset teadmist.

Näidis. riik, *riiklik* programm

10. Kümnes ülesanne – Kirjuta lünka sobiv omadussõna sobivas käändes. Kasuta keskvärret (komparatiivi). Ülesandes esineb nii grammatikareeglite kontrollimine – käänamine, kui ka sõnavara – sobiva sõna valik.

Näidis. Minu vanaisa on vana, aga vanaema on pisut ...*noorem*

4.5. Olümpiaad 2008

2008. aasta eesti keele võõrkeelena olümpiaadi teemaks on eesti ortograafia. Olümpiaadil kontrollitakse teadmisi järgmistest valdkondadest: täheortograafia, võõrnimedele kirjutamine, vene-ladina transliteratsioon, vene-eesti transkriptsioon, algustäheortograafia ning kokku- ja lahkukirjutamine. Eesti keele ortograafia aluseks on foneetiline ehk hääldusläheduse põhimõte (Erelt 2005: 5).

1. Esimene ülesanne – vali sulgudest lausesse sobiv sõna. Tõmba õigele sõnale joon alla. Kõlalt ja kirjepildilt sarnaste sõnade hulgast tuleb valida tähenduselt sobiv sõna.

Näide: Sellel nädalavahetusel on (ball / baar / paar) suletud.

2. Teine ülesanne – vali sulgudest õige variant ja täida lüngad. Tugeva ja nõrga klusiili kasutamine on üks probleemsemaid kohti eesti keele grammatikas. Samuti kontrollitakse astmevahelduse oskust.

Näide: Õ_pp__(p/pp)isime tundma li_n_(n/nn)de ja loomi.

3. Kolmas ülesanne – Kirjuta järgnevad nimed ümber vene-eesti transkriptsioonireeglite järgi. Vene keelest eesti keelde transkribeerimine.

Näide: Сергей Рахманинов

Sergei Rahmaninov

Михаил Ломоносов

Фёдор Достоевский

4. Neljas ülesanne – Leia vead ja kirjuta parandatud sõna paremale poole joonele. Kokku- ja lahkukirjutamisreegleid koos laia sõnavara oskusega kontrolliv ülesanne.

Näide: Riisipudru 15.- _____ riisipuder _____

Menüü _____

Külmad suu pisted _____

Soolalõhe sidruni ja oliividega 75.- _____

Kartuli salat 35.- _____

Baklažaan tomaati ja juustuga 48.- _____

5. Viies ülesanne – Kirjuta arvsõnad sõnadega.

Eesti keele võõrkeelena õppijatele on arvsõnade kokku- ja lahkukirjutamine ning liht- ja järgarvsõnade kirjutamine üks raskemaid teemasid.

Ortograafias on tähtsal kohal ajalooline ehk traditsiooniline põhimõte, näiteks arvsõnade kokku- ja lahkukirjutamise reeglid olid kunagi kokku lepitud (Erelt 2005: 5).

Näide: 12 õpilast - kaksteist õpilast

2,5kuune _____

2000. aasta _____

6. Kuues ülesanne – Igas reas on üks vigane sõna. Tõmba vigasele sõnale joon alla ja kirjuta sõna õigesti rea lõpus olevale joonele.

Näiteks: näitleja pälvis prestiižse premia _____ premia _____

1. noore professori efektiivne töö _____

2. mõttetult kallis, mõtlematta sinule _____

7. Seitsmes ülesanne – ülesandes on 20 kokku- ja lahkukirjutamise viga. Leia vead.

Oma tavalises olekus kirjutatakse sõnad lahku. Kokku kirjutatakse liitsõnad ja sõnad, millel on põhjus kokku kirjutamiseks. (Erelt 2005: 39)

Näide: Mehefirma kahe kordistas kasumit.

1. Neiu kirjutas südame lähedasel teemal oma ülikoolisõppivale noor mehele.
2. Noored veedavad oma vaba aega tantsu pidudel ja huviala ringides.

8. Kaheksas ülesanne – Lisa lünkadesse puuduvad *h, i, j, ij* või *jj*, kus vaja.

Morfeemide õige kirjutamine – *da*-tegevusnime tunnus on teatud verbitüüpides – *a*, tegijat näitav liide on *-ja*. (Erelt 2005: 5). Keeleõppijal kipuvad need segamini minema.

j- sõna alguses, *-j*- sõna keskel, *-jj*- sõna keskel, lühike või ülipikk *-i*-täishäälikuühendis, *-ij*- sõna keskel, *-j*- kaashäälikuühendis, lühike *-i*-veahtlikus kohas, pikk *-i*-veahtlikus kohas. *h*- sõna alguses või sõna keskel.

Näide: Kan__j__oni servalt avanes __i__lus vaade.

1. Kass __arutas üles vanaema __eegeltöö.
2. Jalakä__a ei tohi keset sõiduteed kä__a.

9. Üheksas ülesanne – Järgnevates lausetes on 24 suure ja väikese algustähe viga. Leia vead ja tee parandused sõna kohale.

Näide: Telesaate „E/eesti otsib superstaari“ eelvoorudes osales umbes 1500 noort.

1. Eile tulid maksimarketisse müügile jaapani raadiod ja soome kelgud.
2. Ajalukku läinud Jüriöö Ülestõus algas 1343. aasta Jürapäeval.

10. Kümnes ülesanne – lisa puuduv täht või tähed, kus vaja. Ülesandes esinevad kõikvõimalikud täheortograafia probleemkohad ning liidete kasutamine.

Näitelause: Politsei sulges krimin_aa__lse __p__ubi.

1. Minu lemmikud on __ampinjonid juustuga.
2. Eesti keele kursustel osalesid brasii__ane, portugala__ane ja hiin__ane.

11. Üheteistkümnes ülesanne – Kirjuta iga häälikuühendiga kaks sõna. Koosta iga sõnaga üks lause.

Näide : -lss-valss

- a) *Tantsisime peol valssi*

4.6. Olümpiaad 2010

Olümpiaadi teemaks on tegusõna eesti keeles. Osalejad peavad teadma liht-, ühend- ja väljendteigusõnu; tegusõnade pööramist ja käänamist; süntaktilist käitumist ja reksiooni; tuletamist; tegusõnade põhi- ja varjundtähdusi ning tegusõnade semantilisi suhteid teiste sõnadega.

1. Esimene ülesanne – Jagage verbid kahte rühma – väljendverbideks ja ühendverbideks. Täitke tabel. Grammatikaülesanne, mida Ingrid Kralli (Krall 2000) järgi võib vaadelda grammatika teadvustamise tüübina.

alla kukkuma, kaasas kandma, mõttesse jääma, maha müüma, jutule saama, ellu viima, taga otsima, araks lööma, jalga laskma, laest võtma, üle pingutama, nägu näitama, üles lööma, jumalaga jätma, edasi minema, käega lööma, peale käima, kõrini olema, kinni panema, kaasa tundma

2. Teine ülesanne – Sobitage sünonüümsed väljendid. Kirjutage esimeses tulbas oleva väljendi number sünonüümse väljendi ees olevasse ruutu. Näidis on tähistatud 0-ga. Sõnavara ülesanne, mis kuulub rühmitusülesannete hulka.

Näide. 0. varvast viskama

1. nalja tegema

2. klaasi põhja vaatama

pulli tegema

verest välja minema

tina panema

3. Kolmas ülesanne – Koostage *kes*-küsimus ja vastake sellele. Sõnavara ülesanne, mis eeldab onomatopoeetiliste sõnade teadmist.

Näide. (*prääksuma*) > Kes prääksub? Part.

4. Neljas ülesanne – Pange sulgudes olevad sõnad õigesse vormi.

Näide. Peeter ei ostnud bussipiletit (kassa) kassast, vaid (bussijuht) bussijuhilt.

1. (Külm talv) järgneb sel aastal soe kevad.

5. Viies ülesanne – Igas tulbas on tegusõna, mis tähenduse poolest teiste hulka ei sobi. Tõmmake see maha. Sõnavara rühmitusülesanne.

Näide.

<i>punuma</i>	laisklema	puhkama
<i>liduma</i>	looderdama	magama
<i>lippama</i>	logelema	põõnama
<i>silkama</i>	seanahka	lõõmama
<i>kannustama</i>	vedama	tuduma
	tassima	

6. Kuues ülesanne – Kirjutage sulgudes olevad tegusõnad õiges vormis nii, nagu see vanasõnas on. Eesti keele vanasõnade teadmise abil kontrollitakse ka grammatika mingi kindla konstruktsiooni oskust.

Näide. Üheksa korda (mõõtna) mõõda, üks kord (lõikama) lõika.

1. Mida Juku (õppima), seda Juhan (teadma).....

7. Seitsmes ülesanne – Valige lausesse sobiv tegusõna ja kirjutage see lünka õiges vormis. Igasse lünka sobib üks sõna. Olukorda sobiva sõna valik ning kindla grammatikareegli kasutamine.

*lõrisema, **podisema**, krabisema, pinisema, sulisema, särisema, kihisema*

Näide. Mannapuder juba podiseb, varsti võib sööma hakata.

1. Lumi sulas ja kevadveed hakkasid röömsalt

8. Kaheksas ülesanne – Pange sulgudes olev tegusõna sobivasse käändelisse vormi. Tegusõnade käänamise eripära teadmine.

Näide. Möödunud aasta märtsis kostitas ööklubist (väljuma) väljuv prints Harry väidetavalt fotograafi hoobiga, mis mehe pikali paiskas.

1. Samal nädalal nähti Lindseyt (kihutama) mööda Manhattanit, kuna teda jälitas paar ajakirjanike autot.

9. Üheksas ülesanne – Kirjutage teise lausesse sobiv samast tüvest tuletatud tegusõna ja avage sulud. Sõnaloo ülesanne, mis kuulub sõnavara ülesannete tüüpi.

Näide: Vanaema aias **kasvavad** ilusad lilled. Vanaema kasvatab aias (ilusad lilled) ilusaid lilli.

10. Kümnes ülesanne – Kirjutage lünka sobiv verb õiges vormis. Sihiliste ja sihitute tegusõnade eristamine.

Näide. Kas Nokia mobiiltelefone (tooma / tootma) toodetakse Soomes?

1. Mis spordiklubi need sportlased homsetel võistlustel (esindama / esitama)?

11. Üheteistkümnes ülesanne – Kirjutage lause uuesti, asendades poolpaksult trükitud tegusõnad ühend- või väljendverbiga. Ühend- ja väljendverbide reeglite teadmine, nende pööramine ja erinevuste teadmine.

Näide. Nad **pidutsesid** hommikuni. > Nad *pidasid* hommikuni *pidu*.

1. Minu vanaisa **huvitub** poliitikast. >

4.7. Olümpiaad 2012

2012. aasta olümpiaadi teemaks on muutumatud sõnad eesti keeles. Muutumatude sõnade hulka kuuluvad mäarsõnad, kaassõnad, sidesõnad ja hüüdsõnad. Olümpiaad eeldab nende sõnade tundmist, kasutamist ja moodustamist.

Ülesanne 1

Kirjutage lünka sobiv mäarsõna. Selleks liitke etteantud tüvele mäarsõnaliide. Ülesanne kuulub grammatika tüüpi – on vaja kirjutada sobiv mäarsõna, kasutades ette antud sõna.

Näide: Poisid läksid (rind) rinnutsi kokku.

1. Seda kappi peab (neli) _____ kandma.
2. Haige keerati (kõht) _____.

Ülesanne 2

Igas allpool toodud lauses on üks sõna asendatud vastandiga (antonüümiga), mistõttu on kadunud selle lause algupärane mõte. Leidke see sõna ja kirjutage lause õigesti välja. Kirjutage saadud lause parafras (sama mõte teiste sõnadega).

Näide: See toit viib keele üles. – *See toit viib keele alla. See toit on väga maitsev.*

Ülesanne 3

Valige lünka sobiv määr- või kaassõna. Sõnavara ülesanne, eeldab määr- ja kaassõnade omapära tundmist ja nende kasutamisoskust.

Näide: **tigedalt** – **teravalt** Koer haugub tigedalt, otsekui tahaks meid lõhki kiskuda.

1. **juba** – **alles**

Me _____ tunneme teineteist.

Ülesanne 4

Valige lünka sobiv sidesõna. Sõnavara ülesanne, mis kontrollib sidesõnade õiget kasutamist.

Näide: **et / ja / sest**

Müüdav korter on soe, hubane ja valgusküllane.

1. kuna / kuigi / kuni

Lennujaam tühistas kõik lennud, _____ torm oli juba lõppenud.

Ülesanne 5

Jagage hüüdsõnad kolme rühma (loomad\linnud, inimene, elutud objektid) selle järgi, kes või mis seda heli tekitab või seda ütleb. Igasse rühma peab tulema 5 sõna.

Sõnavaraülesannete hulka kuuluv ülesanne – rühmitusülesanne.

Põmm! Ammuu! Tuut! Krooks! Ahaa! Prauh! Liiri-lõõri! Etskae! Röh-röh! No-noh!
Atsihh! Kill-koll! Hi-hi-hii! Vidiit! Vull-vull!

Ülesanne 6

Valige igasse lünka sobiv hüüdsõna.

Näidis: _____, kes tuli! – *Ennäe*, kes tuli!

Ülesanne 7

Lugege teksti ja kirjutage igasse lünka sobiv ees- või tagasõna.

Näide: Suvel sõidame kogu perega mere ___suvitama. – *Suvel sõidame kogu perega mere äärde suvitama.*

Joonas ärkas imeliku tundega. Ometi oli kõik nii vaikne ja rahulik nagu igal hommikul. Päike paistis kardinat _____riidekapi kuldsetele nuppudele, ülevalt narilt kostis Harri tasast nohinat ja _____lambikupli tiirutas kärbes.

Ülesanne 8

Selles harjutuses tuleb kasutada samakujulisi abimäärsõnu ja kaassõnu. Lõpetage laused, kasutades sulgudes olevaid sõnu sobivas järjekorras ja õiges vormis.

Tuleb eristada abimäärsõnu ja kaassõnu, ülesandes ette antud samajukujulised abimäärsõnad ja kaassõnad lausetes omavad erinevaid tähendusi.

Näide: **läbi**

Evelin (läbi kukkuma, eksam). – *Evelin kukkus eksamil läbi*. Laps (kukkuma, jää, läbi). – *Laps kukkus läbi jää*.

Ülesanne 9

Valige sobiv sõna ja kirjutage see lünka. Sõnavara ülesanne, milles ühetüvelised, kuid erinevatesse sõnaliigi kuuluvad sõnad võivad muuta lause tähendust.

Näide: imelik / imelikult / imelikumalt

Võib-olla paistab see arvamus kellelegi _____.

Võib-olla paistab see arvamus kellelegi *imelik*.

Ülesanne 10

Leidke kõrvalolevast tulbast sünonüümid, kirjutage iga sõna ette sama tähendusega sõna ees olev number. Sõnavara ülesanne sünonüümide teadmise kohta.

Valesti	Pikkamisi
Innukalt	Vargsi
Salaja	Kehkvel
Tähelepanelikult	Alatasa

5. Olümpiaadide teemade ülevaade ja üldistus.

Töös on antud ülevaate Tartu Ülikooli korraldatud eesti keele võõrkeelena olümpiaadidest. Lühendatult on esitatud olümpiaadide lõppvooru ülesannete näited.

2000. aasta on esimene kättesaadav olümpiaad, mida korraldas Tartu Ülikool. Selle olümpiaadi teemaks on kõneviisid eesti keeles. Olümpiaadis esinevad vigade parandusülesanded, ümberkirjutamine ette antud kõneviisis, piltide järgi lausete kirjutamine. Eriline on see, et olümpiaadis on ka ristsõna.

2002. aasta olümpiaadi teemaks on sõnavara. Ülesanded on suunatud sõnavarale, grammatika ülesannete hulk on märgatavalt väiksem. Esineb mitu rühmitusharjutust, mis kuuluvad sõnavara ülesannete tüüpi. Üks ülesanne on seotud eesti vanasõnadega, mis eeldab eesti vanasõnade täpset teadmist. On olemas ka antonüümide ja sünonüümidega seotud ülesanne. Kuna olümpiaadi teemaks on omadussõnad, siis esinevad ka sõnalooimeülesanded, liitsõnade moodustamine ja omadussõnaliidetega seotud ülesanded.

2004. aasta olümpiaadi teemaks on eesti keele vormiõpetus. Peaaegu kõik olümpiaadi ülesanded on tihedalt seotud eesti keele grammatikaga. Vigade parandamise ülesanded, kindla grammatikakonstruktsiooni kasutamise ülesanded, jaatavate lausete muutmise eitavateks.

2006. aasta olümpiaadi teemaks on omadussõna eesti keeles. Esineb rühmitusharjutusi, sõnade seletust oma sõnadega, sünonüümide ja antonüümidega seotud ülesanne ning omadussõnade käänamise, moodustamise ja võrdlemise ülesanded.

2008. aasta olümpiaadi teemaks on eesti keele ortograafia. Selle olümpiaadi ülesanded erinevad teiste aastate olümpiaadide ülesannetest. Esinevad transkribeerimisülesanded, arvsõnade kirjutamine sõnadega ning kokku- ja lahkukirjutamise ülesanded.

2010. aasta olümpiaadi teemaks on tegusõna eesti keeles. Esinevad sõnavara rühmitusharjutused, tegusõnade sünonüümide ja antonüümide ülesanne, vanasõnade teadmise ülesanded ja sõnatuletuse ülesanne.

2012. aasta olümpiaadi teemaks on muutumatud sõnad eesti keeles. Nagu ka eelmiste aastate olümpiaadides, esineb antonüümide ja sünonüümidega ülesanne, sobiva sõna (ees- ja tagasõna, abimäärsõna ja kaassõna) valik ning rühmitusharjutused.

Võib järeldada, et ülesannete tüübid, mis esinevad olümpiaadis, sõltuvad olümpiaadi teemast. Alates 2002. aastast on igas olümpiaadis olemas sõnavarale orienteeritud rühmitusülesanded ning antonüümide ja sünonüümidega seotud ülesanded.

6. Kokkuvõte

Olümpiaadidel on tähtis koht haridussüsteemis. Nad peegeldavad haridussüsteemi ja ühiskonda. Olümpiaadid stimuleerivad andekaid õpilasi iseseivaks tööks, kuna olümpiaadide ülesanded erinevad kooliprogrammist ning olümpiaadi võit annab pääsemise ülikooli, mis on ka hea motivatsioon.

Tänapäeval Eestis korraldatakse olümpiaade rohkem kui 16 aines. Neist viis on keeleolümpiaadid võõrkeelena. Igal aastal toimuvad eesti, inglise, saksa, soome ning vene keele võõrkeelena olümpiaadid. Vene keele võõrkeelena olümpiaadi puhul on huvitav see, et enne olümpiaadi tegemist peab õpilane vastama, kas ta kasutab vene keelt kodukeelena või mitte. Olümpiaadis osaleb kaks rühma õpilasi: need, kes kasutavad vene keelt igapäevase suhtluskeelena ja need, kes ei kasuta. Muudel võõrkeeleolümpiaadidel seda ei küsita.

Bakalaureusetöös on põhitähelepanu pööratud eesti keele võõrkeelena olümpiaadidele. Vaatluse all on Tartu Ülikooli korraldatud olümpiaadid aastatel 2000 kuni 2012. Eesmärgiks oli seatud olümpiaadi lõppvoorutööde kokkukogumine, teemade vaatlus ning ülesannete liigitamine ja kirjeldus.

Kõige rohkem olümpiaadides kasutatakse sõnavara kontrollimiseks rühmitusülesandeid. Grammatika puhul kontrollitakse mingi kindla grammatikakonstruktsiooni oskust. Tihti esinevad ka antonüümide ja sünonüümide ülesanded.

Kuna olümpiaadi eesmärgiks on paremusjärjestuse koostamine, kõik ülesanded on üles ehitatud niimoodi, et neid oleks lihtne kontrollida. Olümpiaaditööd sarnanevad Hughesi (2003) poolt sõnastatud keeletestide omaduste järgi keeletestidele selles osas, et nii keeletestide kui ka olümpiaadiülesannete puhul esitatakse ülesannete juures näidised, vastused peaksid olema ühetähenduslikud ning ülesannete reeglid peaksid olema arusaadavalt ja ühemõtteliselt sõnastatud.

7. Kirjandus

Erelt, Tiiu 2005. Eesti keele ortograafia. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus.

Hausenberg, Anu-Reet, Tiina Kikerpill, Maia Rõigas, Ülle Türk 2004. Keeleoskuse mõõtmine. Tallinn: TEA Kirjastus

Hughes, Arthur 2003. Testing for Language Teachers. Second Edition. United Kingdom: Cambridge University Press.

Koolielu;

<http://koolielu.ee/info/readnews/41542/valdkond%E2%80%9Evoorkeeled%E2%80%9C>

C. Vaadatud 07.05.2013.

Krall, Ingrid, Elle Sõrmus 2000. Keeleõpetaja metoodikavihik. Eesti keele grammatika õpetamise võimalusi. Tallinn: TEA Kirjastus.

Kärtner, Piret 2000. Keeleõpetaja metoodikavihik. Kirjutamisoskuse arendamine. Tallinn: TEA Kirjastus.

Saarlo, Kristi 2000. Keeleõpetaja metoodikavihik. Sõnavara õpetamine. Tallinn: TEA Kirjastus.

Sepp, Viire 2002. Võistlus või koostöö? – Haridus 3, 46–51.

Sepp, Viire 2009. Olümpiaadid peegeldavad haridussüsteemi ja ühiskonda. – Haridus 9–10, 29–31.

Soome Instituut; <http://www.finst.ee/keel/olumpiaadid/>. Vaadatud 19.04.2013.

Tartu Ülikool, Sisseastumine; <http://www.ut.ee/et/sisseastumine/bakalaureus/eritingimus>. Vaadatud 18.05.2013.

Tartu Ülikooli Teaduskool, Eesti olümpiaadid; <http://teaduskool.ut.ee/olympiaadid>. Vaadatud 19.04.2013.

Tartu Ülikooli Teaduskool, Eesti olümpiaadid, Saksa keele olümpiaad. <http://www.teaduskool.ut.ee/sko>. Vaadatud 16.05.2013.

Tartu Ülikooli Teaduskool, Inglise keele olümpiaad. <http://www.teaduskool.ut.ee/iko>. Vaadatud 16.05.2013.

Tartu Ülikooli Teaduskool, Lingvistika; <http://www.teaduskool.ut.ee/3620>. Vaadatud 08.05.2013.

Tartu Ülikooli Teaduskool, Vene keele võõrkeelena olümpiaadi 2001/2002 juhend; <http://www.teaduskool.ut.ee/ekvk>. Vaadatud 03.03.2013.

Tartu Ülikooli Teaduskool, Vene keele võõrkeelena olümpiaadi 2003/2004 juhend; <http://www.teaduskool.ut.ee/ekvk>. Vaadatud 03.03.2013.

Tartu Ülikooli Teaduskool, Vene keele võõrkeelena olümpiaadi 2005/2006 juhend; <http://www.teaduskool.ut.ee/ekvk>. Vaadatud 03.03.2013.

Tartu Ülikooli Teaduskool, Vene keele võõrkeelena olümpiaadi 2006/2007 juhend; http://www.ttkool.ut.ee/olympiaadid/ftp/vkvk_0607_juh.pdf. Vaadatud 16.05.2013.

Tartu Ülikooli Teaduskool, Eesti olümpiaadid, Saksa keele olümpiaad. <http://www.teaduskool.ut.ee/sko>. Vaadatud 16.05.2013.

8. Олимпиады по эстонскому языку, как иностранному: темы и виды заданий.

Резюме

Темой данной дипломной работы является обзор олимпиад по эстонскому языку, как иностранному. Цель дипломной работы - сведение данных олимпиад, проведённых Тартуским Университетом с 2000 по 2012 год, а так же классификация и описание заданий.

Дипломная работа состоит из теоретической и практической части. Теоретическая часть работы состоит из трёх глав. В первой главе изложена история проведения олимпиад в Эстонской Республике. Во второй главе поставлен вопрос о необходимости олимпиад. В основу данных глав взяты статьи Виире Сепп, вышедшие в 2002 и 2009 году в журнале «Образование».

В заключительной главе теоретической части представлен обзор заданий, используемых в преподавании иностранных языков. В основе обзора лежит методическая литература для учителей, Ингрид Кралль и Элле Сырмус - по преподаванию грамматики, Пирет Кяртнер - по развитию навыка письма и Кристи Саарсо - по обучению лексики.

В практической части данной работы сделана попытка дать обзор олимпиадам по эстонскому языку, как иностранному, проведёнными Тартуским Университетом с 2000 по 2012 год. Олимпиады представлены в хронологическом порядке и к каждой олимпиаде написан небольшой обзор с указанием темы и целью данной олимпиады. Все задания олимпиад носят ознакомительный характер и поэтому представлены в неполном виде.

В заключительной главе представлен обзор и сравнение тем, а так же сделан вывод, что виды и типы заданий напрямую зависят от темы олимпиады.

В конце работы есть список использованной литературы и лицензия на репродуцирование и доступность данной дипломной работы.

Lihtlitsents

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks.

Mina

Anastassia Kolossova

(autori nimi)

(sünnikuupäev: 31.05.1990)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose

EESTI KEELE VÕÕRKEELENA OLÜMPIAADID: TEEMAD JA
ÜLESANDETÜÜBID,

(lõputöö pealkiri)

mille juhendaja on Raili Pool,

(juhendaja nimi)

- 1.1.reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
- 1.2.üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus/Tallinnas/Narvas/Pärnus/Viljandis, _____ *(kuupäev)*